

RIKSDAGENS SVAR 75/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden, 1 och 4 § i lagen om Energimyndigheten och av 71 § i lagen om Finansinspektionen

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden, 1 och 4 § i lagen om Energimyndigheten och av 71 § i lagen om Finansinspektionen (RP 50/2014 rd).

Beredning i utskott

Ekonomiutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (EkUB 7/2014 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar åtgärder för att göra de ändringar i lagstiftningen som behövs för att de straffbestämmelser som gäller manipulering av energimarknaden ska bringas i överensstämmelse med motsvarande bestämmelser om finansmarknaden.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013) det inledande stycket i 2 § och 2 § 7 punkten, 16 § 3 och 4 mom. samt 18, 30, 34 och 36 § samt

fogas till 2 § en ny 8 punkt, till 16 § nya 5 och 6 mom. samt till lagen nya 20 a—20 e, 30 a, 31 a—31 c och 34 a § som följer:

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på skötseln av de tillsyns- och kontrolluppgifter som åligger Energimyndigheten enligt

7) kommissionens förordningar och beslut om riktlinjer som antagits med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG, nedan *naturgasmarknadsdirektivet*,

8) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet

på grossistmarknaderna för energi, nedan *REMIT-förordningen*, samt delegerade akter och genomförandeakter som antagits med stöd av den.

4 kap.

Påföljder

16 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift kan också påföras den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller underlåter att iaktta någon av följande bestämmelser i REMIT-förordningen:

1) bestämmelserna i artikel 3 om förbud mot insiderhandel,

2) bestämmelserna i artikel 4 om skyldighet att offentliggöra insiderinformation, eller

3) bestämmelserna i artikel 5 om förbud mot att bedriva, eller försöka bedriva, otillbörlig marknadspåverkan.

Påföljdsavgift kan också påföras sådana näringsidkare som genom ett företagsköp eller något annat företagsarrangemang har övertagit en näringsverksamhet i vilken en förseelse eller försummelse ägt rum.

Påföljdsavgift kan inte påföras den som är misstänkt för samma brott i en förundersökning eller åtalsprövning eller i ett brottmål som behandlas vid en domstol. Påföljdsavgift kan inte heller påföras den som för samma brott meddelats en lagakraftvunnen dom.

Påföljdsavgift kan inte heller påföras den som på framställning har meddelats ett beslut om påförande av påföljdsavgift enligt konkurrenslagen (948/2011) för samma gärning.

18 §

Påföljdsavgiftens storlek

Påföljdsavgiftens storlek ska bestämmas utgående från en helhetsbedömning där det tas hänsyn till förseelsens eller försummelsens art

och omfattning, det klandervärda i förseelsen eller försummelsen samt varaktigheten. Påföljdsavgiften får vara högst 10 procent av en juridisk persons omsättning för det sista året som förseelsen eller försummelsen omfattar, och för en fysisk person högst 10 procent av inkomsten enligt den senast verkställda inkomstbeskattningen, dock högst 100 000 euro.

Om påföljdsavgift påförs en juridisk person som är ett el- eller naturgasföretag, används som beräkningsgrund för omsättningen den juridiska personens omsättning för de affärsverksamheter inom el- och naturgasbranschen som förseelsen eller försummelsen har inverkat på eller som den varit avsedd att inverka på. Om den juridiska person som gjort sig skyldig till förseelsen eller försummelsen är verksam som en del av ett vertikalt integrerat företag, beräknas omsättningen utgående från omsättningen av de av det vertikalt integrerade företagets affärsverksamheter inom el- och naturgasbranschen som förseelsen eller försummelsen har inverkat på eller som den varit avsedd att inverka på.

20 a §

Ordningsavgift

Energimyndigheten kan påföra en näringsidkare eller en person som handlar för en näringsidkares räkning ordningsavgift, om denne uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller försummar skyldigheten att

1) rapportera de uppgifter om transaktioner som rör grossistmarknaderna för energi eller om handelsorder som bestäms i den genomförandeakt som antagits med stöd av artikel 8 i REMIT-förordningen,

2) registrera sig enligt artikel 9 i REMIT-förordningen, eller

3) i enlighet med artikel 15 i REMIT-förordningen meddela misstanke om missbruk av insiderinformation eller otillbörlig marknadspåverkan på grossistmarknaderna för energi.

Beloppet på ordningsavgiften ska basera sig på en helhetsbedömning. Vid bedömningen ska hänsyn tas till förfarandets art, omfattning och varaktighet. För juridiska personer är ordnings-

avgiften minst 5 000 euro och högst 100 000 euro. För fysiska personer är ordningsavgiften minst 500 euro och högst 10 000 euro.

Ordningsavgiften ska betalas till staten.

Ordningsavgift kan inte påföras den som är misstänkt för samma brott i en förundersökning eller åtalsprövning eller i ett brottmål som behandlas vid en domstol. Ordningsavgift kan inte heller påföras den som för samma brott meddelats en lagakraftvunnen dom.

20 b §

Offentlig varning

Energimyndigheten kan meddela en offentlig varning till en person som yrkesmässigt utför transaktioner som rör grossistenergiprodukter, om personen uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot eller försummar skyldigheten enligt artikel 15 i REMIT-förordningen att inrätta och underhålla effektiva system och förfaranden för att identifiera överträdelser.

20 c §

Avstående från administrativa påföljder

Energimyndigheten kan avstå från att göra en framställning om påföljdsavgift eller från att påföra ordningsavgift eller från att meddela offentlig varning, om

1) den som avses i 16, 20 a eller 20 b § självant har vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa förseelsen eller försummelsen omedelbart efter att ha upptäckt den och utan dröjsmål underrättat Energimyndigheten om förseelsen eller försummelsen, och det inte är fråga om allvarliga eller upprepade förseelser eller försummelser,

2) förseelsen eller försummelsen kan anses vara obetydlig, eller

3) det annars måste anses vara uppenbart oskäligt att påföra påföljdsavgift eller ordningsavgift eller meddela offentlig varning.

20 d §

Meddelande av offentlig varning i stället för påförande av påföljdsavgift

Energimyndigheten kan i stället för att göra en framställning om påföljdsavgift enligt 16 § 3 mom. meddela en offentlig varning, om

1) den som gjort sig skyldig till förseelsen eller försummelsen självant har vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa förseelsen eller försummelsen omedelbart efter att ha upptäckt den och utan dröjsmål underrättat Energimyndigheten om förseelsen eller försummelsen, och det inte är fråga om allvarliga eller upprepade förseelser eller försummelser, eller

2) förseelsen eller försummelsen kan anses vara obetydlig.

20 e §

Preskription av ordningsavgifter och offentliga varningar

Ordningsavgift får inte påföras eller offentlig varning meddelas, om inte den som misstänks för förseelsen eller försummelsen har informerats om att en utredning som gäller denne har inletts inom fem år från den dag då förseelsen eller försummelsen inträffade, eller vid fortsatt förseelse eller försummelse inom fem år från den dag då förseelsen eller försummelsen upphörde. Energimyndighetens åtgärder för utredning av förseelsen eller försummelsen leder till att preskriptionstiden börjar löpa från början.

Ordningsavgift får inte påföras eller offentlig varning meddelas, om inte beslutet om avgiften eller varningen har fattats inom tio år från den dag då förseelsen eller försummelsen inträffade, eller vid fortsatt förseelse eller försummelse inom tio år från den dag då förseelsen eller försummelsen upphörde.

30 §

Energimyndighetens rätt att få uppgifter och utföra granskningar

En näringsidkare som bedriver verksamhet som är underkastad tillsyn och en person eller huvudman som avses i artikel 13.2 b i REMIT-förordningen ska lämna Energimyndigheten den information och de handlingar som behövs för skötseln av de tillsynsuppgifter som avses i denna lag. Utöver detta ska Energimyndigheten ges de statistikuppgifter och andra uppgifter som behövs för skötseln av andra uppgifter som avses i denna lag eller för uppfyllande av internationella avtalsförpliktelser.

En behörig tjänsteman vid Energimyndigheten har rätt att utföra granskningar i lokaler som innehåller av näringsidkare som bedriver tillsyn underkastad verksamhet för att fullgöra tillsynsuppgifter enligt denna lag samt för att övervaka efterlevnaden av beslut om fastställande eller förpliktande beslut som fattats av Energimyndigheten samt beslut som grundar sig på artikel 8 i förordningen om en byrå för samarbete och som fattats av den byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter som avses i den förordningen. Granskning får emellertid inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur. Den tjänsteman som utför granskningen och andra som Energimyndigheten bemyndigat ska ordnas tillträde till de lokaler som innehåller av näringsidkaren samt till de el- eller naturgasanordningar och el- eller naturgasanläggningar som kan ha betydelse vid skötseln av de tillsynsuppgifter som avses i denna lag. Den tjänsteman som utför granskningen har rätt att granska näringsidkarens handlingar och data som kan ha betydelse vid skötseln av de tillsynsuppgifter som avses i denna lag, och att avgiftsfritt ta kopior av dem. Energimyndigheten kan vid granskningar anlita andra personer som den bemyndigat. Vid granskningar ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) följas.

Energimyndigheten har för skötseln av tillsynsuppgifter enligt denna lag rätt att kalla in och höra en företrädare för näringsidkaren eller någon annan person eller huvudman som avses i

1 mom., om det är nödvändigt för att samla in uppgifter om det som är föremål för utredning. Då tillämpas vad som i förvaltningslagen föreskrivs om muntlig behandling av ärenden. Vite som avses i 31 § i denna lag får inte föreläggas för underlåtelse att iakttä en kallelse.

30 a §

Undantag från Energimyndighetens rätt att få uppgifter och utföra granskningar när det gäller rättegångsombud, rättegångsbiträden och advokater

Med avvikelse från vad som föreskrivs ovan i 30 § har Energimyndigheten inte rätt att av en advokat som avses i lagen om advokater (496/1958) eller av dennes biträde få uppgifter, handlingar eller upptagningar om advokatens klienter eller att granska dessa och inte heller av någon annan få uppgifter, handlingar eller upptagningar som erhållits i samband med uppdrag som rättegångsombud eller rättegångsbiträde eller att granska dessa. Som sådana uppdrag räknas utöver egentliga rättegångsrelaterade uppdrag juridisk rådgivning om klienters rättsliga ställning.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. har Energimyndigheten rätt av en advokat eller av dennes biträde få och ta kopior av uppgifter, handlingar eller upptagningar som avses i 30 § som gäller en klient och som myndigheten behöver för tillsynsuppgifter enligt REMIT-förordningen. Energimyndigheten har dessutom rätt att av de personer som avses i denna paragraf för granskning få handlingar och upptagningar som innehåller de uppgifter som avses i momentet.

31 a §

Förbud att röja tillsynsinformation

Energimyndigheten kan förbjuda en person som är närvarande vid en granskning som Energimyndigheten utför, eller en person av vilken Energimyndigheten har begärt uppgifter eller redogörelser för skötseln av tillsynsuppgifter enligt denna lag, att lämna information om gransk-

ningen eller uppgifterna och redogörelserna till den som är föremål för utredning eller till någon annan. Förbud att röja information kan meddelas en parts företrädare och biträde även i det fall att han eller hon inte har varit närvarande vid utredningen. Förbudet ska vara skriftligt och det får meddelas för högst tre månader åt gången.

En förutsättning för förbud att röja information är att ett avslöjande av omständigheter som avses i 1 mom., medan utredning pågår, kan försvåra utredningen av den gärning som undersöks eller orsaka en part eller någon annan skada eller olägenhet. Förbudet kan förklaras gälla också efter det att utredningen har avslutats, tills ärendet har tagits upp till behandling vid ett domstolssammanträde, om avslöjandet av omständigheter som avses i 1 mom. kan försvåra utredningen av en annan gärning som fortfarande undersöks.

Ett förbud att röja information ska utan dröjsmål upphävas före giltighetstidens utgång, om förutsättningar för förbudet inte längre finns. Den som förbudet gäller ska underrättas om att förbudet upphävts.

Till straff för brott mot sekretess enligt 1 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen (39/1889), om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

31 b §

Utlämnande av uppgifter till åklagaren för näringsförbud

Energimyndigheten har rätt att anmäla en näringsidkare som väsentligt försummat sina skyldigheter enligt lag till åklagaren för meddelande av näringsförbud enligt lagen om näringsförbud (1059/1985).

31 c §

Ansökan om säkringsåtgärder

För att säkerställa betalningen av en påföljdsavgift eller ordningsavgift har Energimyndigheten rätt att hos tingsrätten ansöka om att egen- dom beläggs med kvarstad. Bestämmelser om

kvarstad finns i 7 kap. i rättegångsbalken. Energimyndigheten åläggs emellertid inte att ställa säkerhet enligt 8 kap. 2 § i utsökningsbalken (705/2007).

34 §

Hur påföljdsavgiften och ordningsavgiften verkställs

En påföljdsavgift och ordningsavgift enligt denna lag, och räntan på den, är direkt utsökbar. Bestämmelser om indrivning av avgifterna finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007). En påföljdsavgift och ordningsavgift får emellertid verkställas endast med stöd av en dom eller ett beslut som vunnit laga kraft. Verkställigheten sköts av Rättsregistercentralen. Närmare bestämmelser om verkställigheten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Marknadsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen ska underrätta Rättsregistercentralen om beslut där de påfört påföljdsavgift. Energimyndigheten ska underrätta Rättsregistercentralen om beslut där den påfört ordningsavgift. Marknadsdomstolen ska dessutom underrätta Rättsregistercentralen om ett beslut där den ändrat eller avlyft en ordningsavgift som påförts av Energimyndigheten. Högsta förvaltningsdomstolen ska också underrätta Rättsregistercentralen om ett beslut där den ändrat eller avlyft en påföljdsavgift eller ordningsavgift som påförts av marknadsdomstolen.

34 a §

Offentliggörande av ordningsavgifter, offentliga varningar och påföljdsavgifter

Energimyndigheten ska offentliggöra ordningsavgifter som den påfört och offentliga varningar som den meddelat samt påföljdsavgifter som påförts av marknadsdomstolen. När en påföljd offentliggörs ska det framgå om beslutet om påföljden har vunnit laga kraft. Om fullföljdsdomstolen upphäver beslutet ska Energimyndigheten offentliggöra uppgift om full-

följdsdomstolens beslut på samma sätt som det offentliggjordes att påföljden påfördes.

Energimyndigheten får inte offentliggöra en ordningsavgift som den påfört eller en påföljdsavgift som påförts av marknadsdomstolen, om offentliggörandet allvarligt kan äventyra stabiliteten på grossistmarknaderna för energi eller kan orsaka den som berörs av påföljden oskäligen skador.

36 §

Sökande av ändring i Energimyndighetens beslut

Ändring i ett beslut som Energimyndigheten har fattat med stöd av 3 och 4 kap. samt i ett beslut som Energimyndigheten i egenskap av nationell energitillsynsmyndighet har fattat med

stöd av den unionslagstiftning som avses i 2 § får sökas genom besvär hos marknadsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Bestämmelser om behandlingen av ärenden vid marknadsdomstolen finns i lagen om rättegång i marknadsdomstolen.

Andra beslut som Energimyndigheten har fattat med stöd av denna lag än sådana som avses i 1 mom. får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Beslut av Energimyndigheten om att utföra granskningar eller ge handräckning får inte överklagas genom separata besvär.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 1 och 4 § i lagen om Energimyndigheten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Energimyndigheten (870/2013) 1 § 3 mom. 5 punkten och fogas till 1 § 3 mom. en ny 6 punkt och till 4 § 2 punkten en ny underpunkt h som följer:

1 §

Uppgifter

Energimyndigheten ska sköta de uppgifter som ankommer på den nationella energitillsynsmyndigheten enligt

5) kommissionens förordningar och beslut om riktlinjer som antagits med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv

2003/55/EG, nedan *naturgasmarknadsdirektivet*,

6) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, nedan *REMIT-förordningen*, samt delegerade akter och genomförandeakter som antagits med stöd av den.

4 §

Överdirektörens uppgifter

Överdirektören har till uppgift att

2) avgöra ärenden som ska avgöras av Energimyndigheten enligt

h) REMIT-förordningen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 71 § i lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 71 § 1 mom. 11 a-punkten och 11 b-punkten, sådana de lyder, 71 § 1 mom. 11 a-punkten i lag 254/2013 och 11 b-punkten i lag 593/2013, samt fogas till 71 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 194/2011, 752/2012, 254/2013, 593/2013 och / en ny 11 c-punkt som följer:

71 §

Rätt och skyldighet att lämna ut information

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut information till

11 a) Energimyndigheten för att den ska kunna fullgöra de uppgifter som avses i auktioneringsförordningen och utöva tillsyn över derivatmarknaden för utsläppsrätter, elmarknaden eller naturgasmarknaden,

11 b) Konkurrens- och konsumentverket för skötseln av dess tillsynsuppgifter i anslutning till konkurrensärenden, om informationen gäller affärstransaktioner som hänför sig till leverans- och derivatavtal för el eller naturgas och som el- eller naturgasleverantören ska bevara,

11 c) byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter och myndigheter i andra EES-stater som har till uppgift att utöva tillsyn över el- och naturgasmarknaden,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 17 juni 2014